

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Міжнародний облік, аналіз і оподаткування»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Основні засоби як об'єкт обліку і контролю: теоретичні засади,
діюча практика та напрямки удосконалення на прикладі КП
«Теплопостачання міста Одеси»»**
(назва теми)

Виконавець:

Студент обліково-економічного факультету
Поляков Максим Григорійович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Бойко Ольга Станіславівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Найважливішою складовою матеріально-технічної бази підприємства виступають основні засоби. Від їх точного та раціонального обліку залежить подальший процес відтворення, оновлення, поповнення та в кінцевому результаті – забезпеченість підприємства конкурентоспроможними, сучасними засобами праці.

Раціональне використання основних засобів є одним з основних факторів підвищення ефективності виробництва, що призводить до збільшення випуску продукції з кожної одиниці основних виробничих фондів без додаткових капіталовкладень, зменшення витрат від морального зносу машин та устаткування, темпів зростання продуктивності праці та виробничої потужності, підвищення прибутковості. Тому найповніше використання наявних основних засобів сприяє досягненню того максимального економічного ефекту, який отримує суспільство за певний період у вигляді відповідного обсягу та якості продукції, а їх нестача або надлишок лімітує ділову активність чи формує непродуктивні витрати.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є вивчення теоретичних основ та методичних аспектів обліку, аналізу і контролю основних засобів на конкретному підприємстві та виявлення шляхів їх подальшого вдосконалення для забезпечення ефективного функціонування підприємства у сучасних умовах господарювання.

Завдання дослідження. Для досягнення визначеної мети необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити наукові публікації щодо економічної сутності основних засобів у ринкових умовах, їх складу та класифікації розглянути особливості обліку амортизації основних засобів;
- розглянути рівень та якість нормативного забезпечення на сучасному етапі трансформації національного законодавства в питаннях регулятивного забезпечення процесів обліку;
- визначити дискусійні питання обліку основних засобів в умовах застосування П(С)БО та МСФЗ;
- дослідити загальну економічну характеристику базового підприємства та методику обліку нарахування амортизації, витрат на ремонт, модернізацію, реконструкцію та інші поліпшення основних засобів підприємстві;
- провести аналіз стану та ефективності використання основних засобів на підприємстві та надати рекомендації щодо їх покращення;
- побудувати економіко-математичну модель ефективності використання основних засобів на досліджуваному підприємстві.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є організація обліку та контролю основних засобів на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси».

Предметом дослідження є облік і контроль операції надходження та використання основних засобів підприємства.

Методи дослідження. При проведенні дослідження та реалізації поставлених завдань використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: абстракції,

систематизації, теоретичного узагальнення, групування, аналізу й синтезу, економічне моделювання, графічний метод; методичний апарат економіко-математичного моделювання, а саме: регресійний аналіз – для вивчення ефективності використання основних засобів на досліджуваному підприємстві. Обробка інформації здійснювалась з використанням табличного процесору *Excel*.

Інформаційна база дослідження виступили законодавчі та нормативні акти з питань бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених в області бухгалтерського обліку, контролю та економічного аналізу, економічної теорії, довідково-інформаційні видання, первинна документація, облікові реєстри бухгалтерського обліку, дані автоматизованого обліку, бухгалтерська та фінансова звітність підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (52 найменувань) та 28-ми додатків. Загальний обсяг роботи становить 89 сторінки. Основний зміст викладено на 80 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 5 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 стаття:

– Поляков М. Г. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів // Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу). Ч. 2. – Одеса, 2018..

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи обліку основних засобів**» розглянуто економічну сутність основних засобів; нормативно-правове регулювання та особливості документального оформлення операцій з основними засобами і проведено порівняльний аналіз П(С)БО 7 «Основні засоби» та МСБО (IAS) 16 «Основні засоби».

У другому розділі «**Діюча практика обліку основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси» та шляхи їх удосконалення**» проаналізована діюча система обліку операцій з основними засобами ; проведено аналіз обліку амортизації, ремонтів та поліпшень основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси» ; запропоновано шляхи удосконалення діючої системи обліку основних засобів на підприємстві.

У третьому розділі «**Контроль та аналіз стану та руху основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси»**» розглянуто сутність та завдання внутрішнього контролю основних засобів; досліджена методика контролю операцій з основними засобами КП «Теплопостачання міста Одеси»; проведено аналіз структури основних засобів, аналіз руху основних засобів, аналіз ефективності використання основних засобів, аналіз впливу факторів на зміну віддачі основних засобів,; побудовано економіко-математичну модель ефективності використання основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси».

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження встановлено, що на сучасному етапі одним із найважливіших факторів ефективності ринкових відносин та функціонування підприємства є його забезпеченість основними засобами.

Для досягнення поставленої мети в процесі роботи досліджено економічну категорію «основні засоби», зокрема проаналізовано праці науковців, які наводять наступні критерії визнання: матеріальність (наявність матеріально-речової форми); призначення (утримуються з метою використання їх в процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг або для здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій); строк корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він більше року); амортизаційність (здатність об'єкту в процесі експлуатації поступово переносити свою вартість на результат діяльності підприємства) тощо. Виділені критерії покладено в основу свого бачення визначення поняття «основні засоби», під якими слід розуміти матеріальні активи, які зберігають свою натуральну форму протягом всього корисного терміну експлуатації, що становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік), використовуються як під час здійснення господарської діяльності, так і під час виконання підприємством адміністративних чи соціально-культурних функцій та по частинах переносять свою вартість на результат власної діяльності – виготовлений продукт, на дану послугу або товар.

Необоротні активи характеризуються широким спектром класифікаційних груп та видів. Підприємство самостійно визначає для себе види необоротних матеріальних активів, а також термін їх корисної експлуатації, якими хоче володіти чи користуватись. Відносини власності й користування основними засобами та іншими необоротними активами регламентуються відповідними законодавчими актами. А дотримання правил та інструкцій стосовно даного виду відносин поширюється на всій території України та є обов'язковим для виконання.

З'ясовано що чіткого визначення понять модернізації, ремонту й інших видів поліпшень основних засобів у законодавстві немає. Але в ряді відомчих нормативних актів такі роз'яснення є.

Була досліджена діюча практика обліку і контролю основних засобів КП «Теплопостачання міста Одеси». Облік на підприємстві здійснюється згідно діючого законодавства України. Відображення операцій з основними засобами ведеться у облікових регістрах, регламентованих Наказом Мінстату «Про затвердження форм первинного обліку» в автоматизованій системі ІТ-підприємство.

Дослідження звітів про фінансові результати встановило, що найбільшу питому вагу в доходах комунального підприємства займає виручка від реалізації теплової енергії, а найбільшими споживачами підприємства являються державний та міський бюджети, які разом споживають 67% послуг підприємства.

Чистий фінансовий результат підприємства за 2014-2016 рр. був від'ємним. Проте у 2016 році підприємству вдалося зменшити збитки, але це відбувалося за

рахунок збільшення чистого доходу від реалізації. В той же час темп росту собівартості у два рази перевищує темп росту чистого доходу.

Основними засобами на досліджуваному підприємстві вважаються матеріальні активи, строком використання більше одного року. При віднесенні матеріальних активів до основних засобів використовується вартісний критерій, встановлений вимогами Податкового кодексу України, 6000 грн.

Аналітичний облік основних засобів КП «Теплопостачання міста Одеси» ведеться за кожним інвентарним об'єктом, якому надається інвентарний номер, що наноситься безпосередньо на об'єкт і записується в його інвентарній картці. Всі інвентарні картки реєструються в спеціальному описі.

Придбані чи створені основні засоби на баланс підприємства зараховуються по первісній вартості. Якщо на баланс приймаються основні засоби, що передаються із власності територіальної громади міста Одеси, то їх зараховують по вартості, вказаній в акті прийманні- передавання.

Для забезпечення експлуатаційності та ефективності використання, а також продовження строку служби основні засоби підлягають періодичним ремонтам.

Якщо для проведення ремонтних робіт необхідно залучення сторонніх організацій, то їх обрання відбувається на підставі розміщення на сайті публічних закупівель PROZORRO.GOV.UA інформації про вид та обсяг ремонтних робіт.

Аналіз основних засобів показав що, протягом досліджуваного періода за звітній рік порівняно з минулим роком основні засоби збільшилась на 112466 тис.грн.. Здебільшого збільшення відбулось у статті «будівлі, споруди, передавальні споруди». Загалом на досліджуваному підприємстві спостерігається збільшення основних засобів. Про ефективність основних засобів свідотствують коефіцієнту зносу та фондівдачі, які знаходяться у допустимій нормі, це засвідчує про те, що використання основних засобів ефективне.

Для удосконалення діючої системи обліку та контролю основних засобів КП «Теплопостачання міста Одеси» вважаємо за потрібне:

- у первинних документах з обліку надходження уточнювати право власності на основні засоби. Відповідно до цього важливо деталізувати інформацію за джерелами оновлення, тобто у первинних документах додатково зазначати основний засіб «отриманий за власні кошти», «цільове фінансування», «зовнішня інвестиція».

- в окремі діючі типові форми первинних документів й реєстри аналітичного обліку основних засобів ввести додаткові показники, заповнення яких забезпечувало б зростання рівня інформативності цієї документації, посилення контролю за ефективністю виконаних операцій та деяке зниження трудомісткості облікових робіт.

- доповнити інвентарну картку такими показниками як спосіб надходження, справедлива вартість, термін корисного використання, ліквідаційна вартість, метод нарахування амортизації, витрати на поліпшення об'єктів, витрати на підтримку об'єкту в робочому стані, «Метод нарахування амортизації розмір залишкової вартості на момент вибуття.

– задля формування ефективної системи планування капітальних ремонтів слід створювати резерв на субрахунку 479 “Забезпечення відтворення основних засобів” до синтетичного рахунку 47 “Забезпечення майбутніх витрат і платежів” у розрізі таких рахунків аналітичного обліку: 4791 “Резерв ремонту основних засобів”, 4792 “Резерв поліпшення основних засобів”.

– з метою своєчасного виявлення несправностей, зносу і недоліків у тепломережах, крім чергового обслуговування, проводити комплекс профілактичних заходів, направлених на створення найбільш сприятливих умов роботи тепломереж та на запобігання появи несправностей.

– для забезпечення достатнього рівня деталізації обліку витрат на поліпшення основних засобів на рахунку 15, доцільно відкрити субрахунок 156 (п’ять субрахунків даного рахунку вже задіяно в обліку), який можна найменувати «Капітальні витрати на поліпшення основних засобів».

– до типової форми ОЗ–1 додатково складати внутрішній документ – «Акт формування первісної (балансової) вартості основних засобів».

– для нарахування амортизації використовувати також виробничий та прискорений методи нарахування амортизації, що надасть можливість урахувати вплив не лише показників фізичного зносу основних засобів, але і морального.

Отже, на нашу думку, впровадження в практику КП «Теплопостачання» зазначених заходів значно підвищить рівень якості діючої системи обліку, аналізу та контролю основних засобів, що у подальшому позитивно вплине на діяльність підприємства в цілому.

АНОТАЦІЯ

Поляков М. Г.,

(*прізвище та ініціали
студента*)

«Основні засоби як об'єкт обліку і контролю: теоретичні засади,
діюча практика та напрямки удосконалення на прикладі КП
«Теплопостачання міста Одеси»»,

(*назва кваліфікаційної роботи*)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

«071 облік і оподаткування» за магістерською програмою

«Міжнародний облік, аналіз і оподаткування»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – організація обліку та контролю основних засобів на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю основних засобів, методика та організація обліку і внутрішнього контролю в КП «Теплопостачання міста Одеси».

Проаналізовано проблемні моменти в обліку та внутрішньому контролі основних засобів КП «Теплопостачання м. Одеси», розглянуто облік основних засобів в умовах застосування МСФЗ, різні види поліпшень та ремонтів основних засобів, які існують на підприємстві, проведено аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства, аналіз використання основних засобів, побудовано економіко-математичну модель ефективності використання основних засобів КП «Теплопостачання м. Одеси».

Запропоновано основні напрями удосконалення документального оформлення обліку, удосконалення системи аналітичного обліку основних засобів у КП «Теплопостачання міста Одеси»

Ключові слова: основні засоби, ремонт, поліпшення, амортизація, ефективність використання, облік, контроль, економіко-математичне моделювання.

ANNOTATION

Polyakov M. G.,

(*students surname and
initials*)

«Fixed assets as an object of accounting and control: theoretical
foundation, current practice and directions of improvement on example
ME Tepolpostachannya of Odesa city»,

(*work title*)

Thesis consists of three chapters. Object of study organization of accounting and control of fixed assets at the enterprise ME Tepolpostachannya of Odesa city.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of accounting and control of fixed assets; methodology and organization of accounting and control in ME Tepolpostachannya of Odesa city

Problems of accounting and internal control of fixed assets of the ME Tepolpostachannya of Odesa city were analyzed, the accounting of fixed assets was considered in the context of the application of IFRS, various types of improvements and repairs of fixed assets that exist at the enterprise were considered, an analysis of the financial and economic activity of the enterprise, analysis of the use of fixed assets was carried out, an economic and mathematical model of the efficiency of the use of fixed assets of the ME Tepolpostachannya of Odesa city was constructed.

It was offered The main directions of improvement of documentary registration of accounting, improvement of the system of analytical accounting of fixed assets in the ME Tepolpostachannya of Odesa city was constructed.

Keywords: fixed assets, repairs, improvement, depreciation, efficiency of usage, accounting, control, economic-mathematical modeling